

SJ Lokomotor Z43/49

NSB Skiftetraktor Skd 214

Lokomotorn i byggsatsen började tillverkas 1941. Enkelt kan man beskriva den som en bil på räls. Den hade en vanlig bilmotor med växellåda under A-ändeshuven med kylare i fronten. Under B-ändeshuven satt drivmedels- och oljetankar. Överföringen av kraften till hjulen skedde till att börja med mekaniskt med kedjor från en axel centralt under hytten. Från 1946 började man använda hydraulisk överföring. Motorn var normalt en diesel på 160 hk,

Uppgiften var oftast lättare växlingsarbete. Sth, största hastighet, var 55 km/h. Genom sin enkla konstruktion har de varit lätta att hålla vid liv och många exemplar har överlevt långt in i modern tid, ofta i förvånansvärt gott skick.

Litterering, numrering

Litterering av lokomotorer är inte helt lätt. Lokomotorer med samma littera kan vara av helt olika utförande. I samband med förstatligande av privatbanor på 1930- och 40-talet fick SJ in många lokomotorer av olika utförande som många gånger fick samma littera som redan existerande typer. Man byter också på 1940-talet litterasystem flera gånger. (Därmed inte sagt att litteraskyltarna på lokomotorn byts.) Alla lokomotorer på SJ fick också inventarie-nummer ur samma serie, oavsett spårvidd. Serier för den aktuella typen framgår av tabell.

Förutom SJ hade TGOJ fyra stycken likadana lokomotorer, nr 9-12. Härutöver finns det även ett antal som köpts av privata svenska industrier.

Lokomotorn såldes också till NSB i Norge. Där kallas den Skd 214. "Sk" för "skiftetraktor" och "d" för dieselmotor.

Konstruktion

Modellen är uppbyggd med en kåpa som består av en överdel (gångbord och uppåt). På denna monteras sedan delar till en un-

derdel så man får en helt komplett kåpa.

Kåpan sätts sedan på någon form av en drivenhet med motor, hjul och växellådor (ingår ej).

Överdel

Tag loss gångbordet (1). Löd fast en M2-mutter på ovansidan över fästhållet för motorpaketet. Justera om så behövs gångbordet så det är helt plant.

Tag loss hyttpaketet (2) och fönsterramarna (3). Lagg hyttpaketet ovanpå en fönsterram så att ramen hamnar centrerat under det mittersta hålet i en sidovägg. Fäst med lite lödtenn. Vänd på paketet och löd mer ordentligt från baksidan. Upprepa med den andra ramen.

Om du vill bygga NSB-varianten i modernare utförande så måste du kapa bort gavlarna och ersätta dem med (2b).

Förstärk vikanvisningarna i hörnen med kniv eller trekantkniv. Vik ihop hytten och löd ihop till ett paket. Kolla att det är helt plant och vinkelrätt i hörnen.

Löd fast hyttpaketet i gångbordet.

Tag loss huvarna (4) och böj till. Använd en huvgavel (5) som mall. Löd fast i gångbord och hytt.

Knacka ut nitar på huvgavlarna (5) enligt de nitanvisningar som finns på baksidorna. Löd fast huvgavlarna i gångbord och huvar. Den gavel som har gälrar ska sitta i A-änden.

Forma huvlucka (6) så den följer huvens form. Löd fast på A-ändeshuven över de inetsade markeringarna.

Forma taket (8) efter hytten. Använd fingrarna och forma runt någon rundstäng eller borrh. Använd flackttång ute i kanterna. Löd fast på hytten.

Bocka till takluckan (9). Löd fast på taket över den inetsade markeringen.

Fila nabbar på undersidan av gångbordet så det blir helt slätt. Kolla att kåpan fortfarande är helt plan.

Huvuddata

Axelavstånd	4000 mm
Längd över buffertbalk	7500 mm
Längd över buffertar	8800 mm
Hjuldiameter	970 mm
Höjd	3130 mm
Vikt	20,0 ton
Största hastighet	55/25 km/h

Underrede

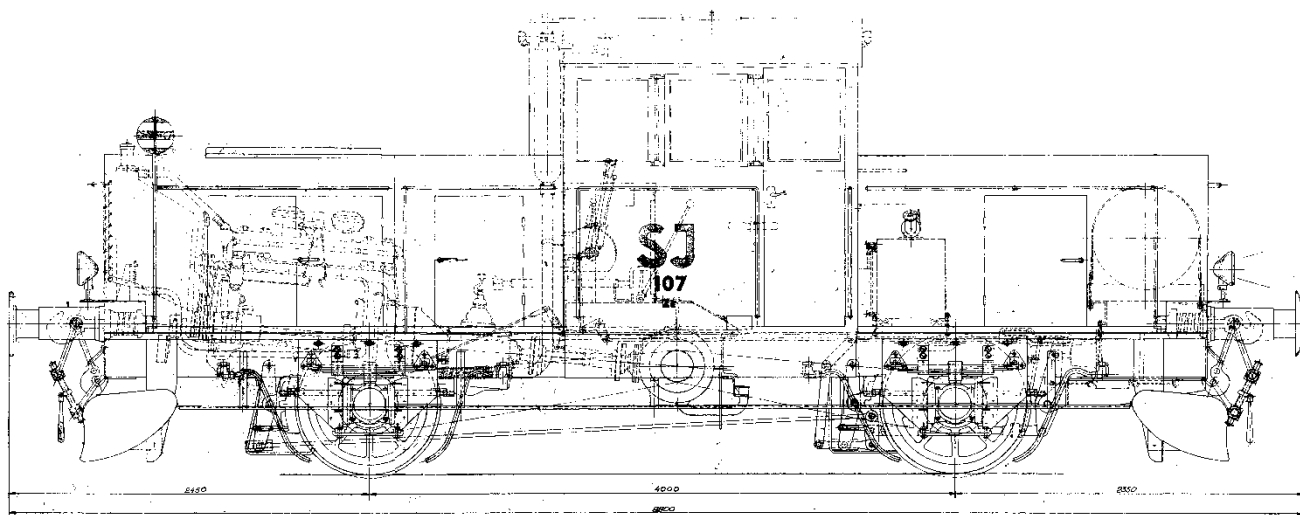
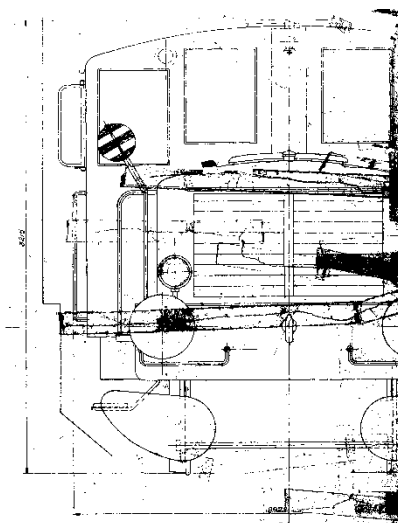
Tag loss långbalkarna (10), vik ihop och löd ihop till ett paket. Kolla att det är plant och vinkelrätt. Löd fast under gångbordet. Det finns slitsar för styrtappar under hytt och under huvgavlarna. Löd fast.

Löd fast förstärkningsplåtar (11) på huvsidorna. De får inte sticka upp över kanten på buffertplåten.

Löd fast den horisontella delen av buffertbalken (12).

Bocka till ballastlådorna (13) och löd fast under hytten.

Bocka till bromsblocken (14) och löd fast på insidan av rambalkarna i inetsade

markeringar. Bromsbackarna sitter alltid framför hjulen, mot A-änden. Observera att det finns ett höger- och ett vänsterutförande. Löd fast bromsstång (15) mellan de främre bromsblocken. Bromsstång mellan de bakre bromsblocken får limmas fast efter att drivningen kommit på plats.

Bocka till gardjärnen i S-form så spetsarna hamnar över rälsen, avstånd ca 17,5 mm.

Plogar

Plogar eller icke, det är frågan. Ofta var det nog inga men det ser ju rätt kul ut.

Bocka plogarna (16) runt ett 6 mm borrh, parallellt med den "raka" kanten på plogbladet. Se till att få två i vänster- och två i högerutförande. Löd fast på gardjärnen med raka sidan uppåt och så du får en vinkel på 30 grader från sidan och 45 grader uppifrån. Plogen ska hamna centrerat på gardjärnet och ytterkanten får inte sticka ut utanför lokomotorsidan.

Detaljering

Bocka till och löd fast ledstänger (17). Löd fast dörrhandtag på dörrar (18).

I luckorna satt handtag. På vissa exemplar var de av vanlig dörrhandtagstyp, vilket görs av bockad 0,3 mm tråd. På andra var de i T-form med handtaget vertikalt i stängt läge. Sådana finns i etsat utförande (19). Löd fast.

Bocka ut gälarna i luckorna. Använd en skarp kniv eller liknande. Bocka bara ut 10-20 grader. Det räcker för att få bort det plana intrycket och ger inte onödig insyn.

Montera:

- koppelkrok (20)
- kopplarhushandtag (21)
- vindavvisare (22)
- vindrutetorkarna (23)
- A-ändesskärmar (24)
- buffertar (25)
- bromssläng (26)
- fjäderpaket/axelboxar (27)
- tanklock (28)
- kylarlock (29)
- signalhorn (30)
- ljuddämpare (31)
- slutlykta (32)
- ev kylare (33)
- strålkastare (34)

A-ändesskärmar (24) kunde sitta på olika platser. I början sattes de överst på de vertikala ledstänger som satt längst fram, snett utåt-uppåt. Senare sattes de uppe i överkant på hytten. Det medföljer två olika utföranden. Löd ihop och montera.

Löd fast fotstegskonsolerna (35) på insidan av långbalkarna vid markeringarna.

Fotstegen (36) är vackra men lite ömtåliga. För att förbättra detta, löd först fast en 0,4 mm tråd centrerat på undersidan. Fila bort tråden vid fotstegskonsolerna. Löd fast fotstegen på konsolerna.

Tyngder

Modellen blir i sig själv ganska lätt och bör tyngas. Tänk dock på att dragkraften hos prototypen inte var mer än några få vagnar. Det är inte malmtåg du ska dra. När du fått ihop kåpa och drivning kan du

se var det finns plats kvar för tyngder. Normalt blir det ovanför drivpaketet i huvarna. Försök undvika att störa sikten genom hytten.

Målning

(Humbrol-nummer) Sprutmåla korgen SJ-brun (85-90 % av Satin Brown 133 + 10-15 % av Matt WWI Purple 107, tips enligt Perl). Måla inre fönsterbågar: ljusbrunt (Leather 62).

Röd (Bright Red 19) på vertikal buffertbalk, plogar, slutlykta (32) och den som satt på avgasröret.

Följande målas svart (Black Grey 182 eller Coal Black 85):

- underredet (gångbord och neråt)
- horisontell buffertbalk
- förstärkningsplåt
- utrustning på buffertbalk
- strålkastare
- ledstänger
- dörr/luckhandtag
- insida av hytt
- Ventil på tryckluftsslängor målas röd.

A-ändesskärmar målas gula (Yellow 69) med röda streck.

Insidan av hytten var i vissa fall ljusgrå upptill och grön nedanför fönstren. Trots detta rekommenderas det att måla hyttens insida svart. Det man inte ser lider man inte av.

Silver 11: strålkastarreflektor, tanklock, kylarlock, hyttandtag.

Härefter klarlack (Clear 35), dekaler, mjukgörare, mattlack (Matt 49 eller någon annan bättre).

Märkning

Märkning med vita bokstäver på hyttsidor, se ritning.

Överst SJ, därunder inventarienummer, nederst littera.

Stycklista

ID	Ant	Benämning
1	1	Gångbord
2	1	Hytt
2b	2	Hyttgavlar modell NSB
3	2	Fönsterram
4	1+1	Huv
5	1+1	Huvgavel
6	1	Huvlucka
8	1	Tak
9	1	Taklucka
10	1+1	Långbalk
11	4	Förstärkningsplåt
12	2	Buffertbalk, horisontell
13	2	Ballastlåda
14	2+2	Bromsblock
15	2	Bromsstång, 0,4 mm mä
16	4	Plog
17	*	Ledstång, 0,3 mm mä
18	*	Handtag, dörr, 0,3 mm mä
19	6/*	Handtag, lucka, alt 0,3 mm mä
20	2	Koppelkrok
21	4*	Kopplarhushandtag, 0,3 mm mä
22	4	Vindavvisare
23	4	Vindrutetorkare
24	2	A-ändesskärm
25	4	Hylsbuffert
26	2	Bromssläng
27	4	Fjäderpaket/axelbox
28	2	Tanklock
29	1	Kylarlock
30	1	Signalhorn
31	1	Ljuddämpare
32	1	Slutlykta
33	1	Kylare
34	4	Strålkastare
35	6	Fotstegskonsol
36	1+1	Fotsteg
53		(Detaljer för gengasaggregat) *-ingår ej i byggsatsen

